

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه (عام و خاص)

مقدمات حکمت ۱

جلسه ۱۴۶

استاد نجار زاده

مقدمات حکمت:

برای این که اطلاق از کلام استفاده شود، باید قرینه ای وجود داشته باشد؛ گاهی قرینه خاص است و گاهی عام (از قرائن خاص در این جا بحث نمی شود)؛ قرینه عامی که به کمک آن می توان اطلاق گیری نمود، به مقدمات حکمت شهرت دارند.

مقدمه اول:

هریک از اطلاق و تقييد در کلام ممکن باشد؛ یعنی متعلق حکم یا موضوع آن پیش از فرض تعلق حکم به آن قابلیت انقسام به تقييد و اطلاق را داشته باشد؛ لذا اگر این قابلیت فقط پس از فرض تعلق حکم پیدا شود؛ چنانچه در باب قصد قربت امر چنین است قطعاً تقييد مستحيل بوده؛ لاجرم اطلاق نیز غير ممکن خواهد بود.

مقدمه دوم:

قرینه متصله و منفصله بر تقييد در کلام نصب نشده باشد؛ زیرا با قرینه متصله، ظهوری برای کلام منعقد نشده مگر در مقید و با قرینه منفصله، برای آن ظهور در اطلاق منعقد می گردد؛ ولی به خاطر قیام قرینه این ظهور از حجیت ساقط می باشد؛ چه آنکه قرینه بر تقييد بر ظهور اطلاقي مقدم است از این رو پس از ظهور قرینه منفصله کشف می کنیم که ظهور کلام در اطلاق، ظهور بدوی و ابتدائی بوده.

و به هر تقدیر پس از قائم شدن مخصّص منفصل کشف می کنیم مطلق دلالت تصدیقیّه بر مراد متکلم نداشته و ما ابتداءً چنین می پنداشتیم؛ بله دلالت مذکور بحسب واقع بر اراده مقید بوده است.

مقدمه سوم:

متکلم مقام های مختلفی دارد:

در بیان حقایق

الف: مقام بیان:

تنها در این صورت است که می توان از کلام اطلاق گیری نمود.

ب: مقام تشریح:

متکلم فعلا در مقام بیان حکم بوده نه عمل به آن و به عبارت دیگر، غرضش مجرد تشریح و تأسیس حکم باشد؛ لذا امکان آن هست که تمام مقصود و غرضش را در کلام بیان نکرده.

ج: مقام اهمال:

در چنین صورتی، کلامش ظهور در اطلاق نداشته؛ همان طوری که ظاهر در هیچ غرض و مقصودی نمی باشد.

د: مقام بیان حکمی دیگر:

در صورتی که متکلم در مقام بیان حکم دیگر باشد؛ نیز نمی توان به ظهور اطلاقی برای کلام قائل شد؛ مانند: «فکلوا مما امسکن».

این آیه شریفه در مقام بیان حلیت صیدی است که به واسطه سگ های تعلیم دیده بدست می آید؛ لذا حق تعالی در این آیه می فرماید این گونه از صیدها حلال بوده و میته نیستند.

لذا نمی توان استظهار نمود که چون در این آیه نامی از متنجس بودن موضعی که سگ از صید گزیده، برده نشده پس اطلاق کلام دلالت بر طهارت آن داشته؛ لذا آب کشیدنش لازم نیست؛ زیرا آیه در مقام بیان مسئله طهارت و نجاست نیست.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv